

דף קעב.

עין משפט א.

הו"מ סימן מג פעיף יח.יט.

יז. כשכותבים השטר ביום הקנין, ^ז סומכים הזמן לקנין, וכותבין כך: קנינו מפלוני ביום פלוני וכתבנו ומסרנו ליד פלוני. וכשכותבים השטר אחרי יום הקנין סומכים הזמן לחתימה, וכותבין כך: קנינו מפלוני וכתבנו וחתמנו ביום פלוני, ומסרנו לפלוני, כדי שלא יהיה ^ח מיחזי כשיקרא.

יט. אם אינם נזכרים ליום הקנין, לא יאמרו: ברור לנו שקנינו ממנו בתשרי, ואין אנו יודעים בכמה, ולפיכך נכתוב מתחלת חשון, שזה מיחזי כשיקרא. יש מי שאומר שאם זוכרים שקנו ממנו בתחלת תשרי או בסופו או באמצעו יכתבו: בשליש הראשון של חדש פלוני, או אמצעו, או בשליש אחרון.

הו"מ סימן מג פעיף ב

כ. יח. אם נמסרה העדות במדינה אחת, וכתבו העדים השטר במדינה אחרת, אין מזכירין בשטר מקום העדות אלא מקום הכתיבה והחתימה, ודוקא כשלא כותבין זמן הקנין אבל אם זוכרים וכותבים זמן הקנין, ^ט יכתבו מקום הקנין, שאם יכתבו מקום הכתיבה נמצאו משקרים ^י ופסול.

עין משפט ב.

אה"ע סימן קכז פעיף ו

ז. אמר הבעל לסופר ולעדים לכתוב ולהתום גט לאשתו, ונתאחרו כמה זמן או שינו מקומם, או שנמצא פסול והוצרכו לכתוב אחר,

ז. טור מהרשב"א וה"ה.

ח. אבל השטר אינו נפסל בכך. כ"כ הב"י.

ט. ודעת הרבה פוסקים דכותבים שניהם, נמסר לנו במקום פלוני וכתבנו במקום פלוני. כ"כ הסמ"ע בס"ק ל"ט.

י. והש"ך בס"ק מ"א כתב דהעיקר שאינו נפסל בכך בדיעבד, כדעת רש"י ותוס', וכתב שכן מוכח מדעת המחבר עצמו בסעיף כ"א ע"ש.

כשכותבין הגט יכתבו הזמן והמקום שעומדים בו שם בשעת הכתיבה ^ב.

עין משפט ג.ד.ה. חו"מ סימן נג פעיף א

א. מי שיש לו שטר על חבירו במאה, ואמר עשו לי שנים של חמשים חמשים כל אחד, או היו לו שנים של חמשים ואמר תעשו לי אחד של מאה, ^ל אין שומעין לו, דאסור לשנות אלא מרצון הלוה.

ב. גם אם היה לו שטר של מאה ואמר שיקרעו אותו ויעשו לו שטר של חמשים, ^מ אין שומעין לו, דשמא פרע לו אותו של מאה וכתב עליו שובר, ויוציא עליו שטר של חמשים ויאמר שטר אחר הוא ויגבה בו.

עין משפט ו. חו"מ סימן קעא פעיף ו

ו. אמר לחבירו במקום שאין דין חלוקה מכור לי חלקך בכך וכך או קנה ממני חלקי כשער הזה הדין עמו וכופין את הנתבע למכור לחבירו או לקנות ממנו ^ז.

ז. בתרא קע"א. ויבמות קט"ז. ומ"מ אם כתבו זמן המוקדם לרשב"א ותוס' והרא"ש יש לו תקנה שימסר ע"י שליח, אפי' שהבעל נמצא כאן ולהר"ן רק אם בעלה במדה"י. ב"ש.

ח. מבתרא קע"ב ע"א מימרא דרבא שם דאם יעשו שטר אחד של מאה יש בו ריעותא ללוה, שאם יפרע נ' יהיה לו דין פוגם שטרו, אבל כשיהיו שני שטרות של נ' כל אחד אם יפרע נ' יחזיר לו שטרו ולא יצטרך לשמור השובר. אם לא שהדבר יעשה מרצון הלוה. וכשזה מרצון אפי' כותבין מזמן הראשון וביה"ד עושין לזה קיום.

מ. מימרא דרב אסי שם בבתרא.

נ. גמ' ב"ב י"ג ע"ב דיש גוד או אגוד במה שאין בו דין חלוקה וכך פסק הרמב"ם בפ"א משכנים הלכה ב'. והרמב"ם פירש גוד או אגוד כפי' הערוך, אבל רש"י ב"ב ג' ע"א ד"ה אית פירש אחרת.

ומ"מ הרמב"ם כרש"י והרא"ש שיכול להעלותה יותר מכדי שוויה, ולדעת רבינו ישעיה וסייעתיה אין שומעין לו אלא שמין בבי"ד. וכתב בפעמוני זהב כיון שקימ"ל כדעת מר"ן שפסק כהרמב"ם וגם בשכירות הדין כן כמבואר בסעיף ט' אין חילוק בין מקח לשכירות וגם ביותר מכדי שוויה יכול לומר גוד או איגוד. ועוד כתב שם דגוד או איגוד אפי' אין החלקים שווים.

ועוד דדין דגוד או איגוד שייך באשה, וכן כתב הטור בסעיף כ"ז שזה מן הדין ודינא דמצרנות אינו אלא משום ועשית הטוב והישר ושאיני ע"ש.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

* אפי' אמר לשני לתת הרבה יותר מדמיו צריך הוא למכור או לקנות. אם אין התובע רוצה לקנות או אין לו במה לקנות אינו יכול לכוף את חברו לקנות ממנו אפי' בשער הזול ^ט שחבירו יכול לומר לו איני רוצה לקנות אלא למכור.

לפיכך שני אחים שאביהם השאיר להם מרחץ או בית הבד אם עשאן האב לשכירות השכר לאמצע ^ע כל זמן שירצו לעמוד בשותפות, עשאן האב לעצמו אינו יכול לכוף את אחיו לשכור אלא שניהם משתמשים בהם כדרך שהשתמש אביהם. והעשיר יכול לומר לעני ^פ קח לך זיתים והביאם לבית הבד, קנה לך עבדים ויבואו לרחוץ בבית המרחץ, ואין העני כופה העשיר לקנות חלקו ממנו אלא א"כ אמר לו או קנה ממני או מכור לי בכך וכך. והגם שלעני אין כסף יכול לומר הריני לזה וקונה, או שאני מוכר לאחרים כולו ^צ.

* וי"א דאין העני יכול לומר גוד או אגוד כשאין לו מעות ^ק אלא צריך למכור חלקו לעשיר.

* אין אדם יכול לומר לחבירו גוד או אגוד בפחות משויו, שאם לא כן

^ט. כיון דאיגוד ליכא, אינו יכול לומר גוד, ואם ירצה העני למכור תלוי בפלוגת הרמב"ם והרא"ש דבסמוך. ש"ך ס"ק ו'.

^ע. ודוקא באחד עני ואחד עשיר, אבל בשניהם עשירים ואין נוח להם להשתמש ביחד, ואין אחד מהם רוצה לומר גוד או איגוד, משתמשים בו לזמנים מחולקים או משכירין אותו לאחרים. סמ"ע ס"ק י"ג.

וכתב בביאורים בס"ק ז' דמ"מ העני יכול להשכיר חלקו לבד לאחר.

^פ. ברייתא שם י"ג ע"א, ופירש המחבר כל זמן שירצו לעמוד בשותפות, אבל אם רצה אחד מהן לומר גוד או אגוד שומעין לו אע"פ שהדבר עומד לשכירות, וכך דעת הרשב"א בחידושיו שם.

^צ. כלומר שאומר לו מכור לי ואני מוכר כולו לאחרים כך פירש בסמ"ע בס"ק י"ד.

^ק. ס"ל לי"א אלו, שהם הרא"ש ור"י, דלא אמרינן גוד או איגוד אלא כשאומר אקנה חלקך לתשמישי, ולא כשאומר איגוד הכל ע"י מכירה ואתן לך חצי דמים. כ"כ הטור בשם הרא"ש.

אבל כשיכול ללוות מאחרים ולקנות חלק חבירו ולהחזיקו לעצמו, ליכא מאן דפליג שיכול לומר לו גוד או איגוד ע"י הלואה. סמ"ע ס"ק ט"ו.

אבל חלקו יכול למוכרו לאחרים גם לדעת הרמ"א, ואם העשיר אומר גוד או איגוד יכול העני לומר איגוד ואמכרנו לאחרים. ביאורים ס"ק ח'.

ידחוק ר' העשיר את העני למכור שלו בפחות משויו.

עין משפט ז.

הר"מ סימן מט סעיף ז

ז. היו שנים בעיר יוסף בן שמעון אין אחד יכול להוציא שטר על חבירו ש אם יש בו קנין, שיכול לומר לו שטר זה שאתה מוצא עלי שלי הוא והחזרתיו לך כשפרעת לי החוב שהיה לי בידך.

וכן אחר אינו יכול להוציא שטר חוב עליהם ה שכל אחד יאמר לו, לא עלי נכתב אלא על חבירי, אלא א"כ באו עדי השטר ואמרו זה השטר שהעדנו עליו וזהו הלוח א. ואם העידו כן עדים אחרים ולא עדי השטר, יש לו דין מלוה ע"פ.

ח. שני יוסף בן שמעון בעיר אחת ב מוצאין שטרות על אחר, ולא יכול האחר לומר לא נתחייבתי לך אלא לחבירך ששמו כשמך, שכל מי שהשטר יוצא מתחת ידו מחזיקין אותו שהוא שלו. אם לא שיש ביד הלוח שובר אחד שיכול לדחות כל אחד ע"פ השובר. אם לא שיכתבו זל"ז הרשאה ג ויגבו שהרי מודה שלא פרע אלא לאחד.

ר. ב"י בשם הרמ"ה.

ש. דרק ביש בו קנין דכותבין ללוה אע"פ שאין מלוה עמו כמבואר בסי' ל"ט, ואז יש חשש שזה שמוציא אותו לגבותו הוא הלוח האמיתי, אבל בלא קנין, אין חשש, דאין כותבין ללוה כשאין מלוה עמו. כך ביאר הרמ"א את דברי השו"ע.

ת. וה"ה דאין אחר יכול להוציא השטר על הערב שלהם, אפי' שהוא ערב לשניהם או מנכסים המשותפים לשניהם, דכל שאינו יכול לתבוע מהם כך אינו יכול לתבוע מהערב או מנכסים, דנכסי בעל חוב אינם משועבדים אלא מדין ערב כמבואר בסוף סימן זה בסעיף י'.

א. וה"ה אם אחד מהם היה קטן בזמן שנעשה השטר, גובין מהאחר. ותקנתם שיכתבו שילוש בשטר כלומר שם זקנם או סימן אחר. וה"ה אם הם מב' ערים וכתבו שם העיר של אחד הוי סימן, אם כתבו על אחד יוסף בן שמעון שליט"א ואביו של השני נפטר, הוי סימן, כ"כ הרמ"א. ובפעמוני זהב כתב, דלא הוי סימן בהכי לדעת מר"ן הב"י, דאפשר שזה חוזר עליו ולא על אביו ע"ש שהאריך. ושכ"כ הב"י בעצמו.

ב. דלנפילה לא חוששין כן דיקדק רבא מהמשנה דף קע"ב ע"ב בבתרא. וכן נתבאר ביבמות קט"ז ע"א.

ג. ואם יטען פרעתי לשניכם וצויתני לכתוב רק שובר אחד כי הוא יספיק לי להראותו לכל מי שיבא מכם לתבוע חובו, טענתו טענה, ולא יועיל הרשאה. ואם יש בידו שובר ללוה שיכול לדחות כל אחד, זה רק באין משולשים לא בשטרות ולא בשובר, אבל אם בשטרות מושלשין ולא בשובר, על בעל השובר להביא ראיה ולא יכול

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט זז.

ח"מ סימן מט סעיף ט

ט. מלוה אחד שהלוה לשני יוסף בן שמעון בשני שטרות והיו משולשים שניכר שטרו של כל אחד, ונמצא אצל המלוה שובר מקויים ששטרו של יוסף בן שמעון פרוע, ולא היה השובר משולש, ונמצאו שני השטרות בין שטרותיו של מלוה הקרועים, הורע כחם של השטרות ושניהם בחזקת פרועים.

דף קעב:

עין משפט א.

אה"ע סימן קכז סעיף ז

ז. ח. אפי' שלא נכתב זמן מדוייק בגט כשר^ד, כגון שכתב בו בשבוע פלוני או בשנה פלונית או היום גירשתיה כשר.

עין משפט ב.

ח"מ סימן נ סעיף א

א. שטר שחתומים עליו עדים, וכתוב בו אני פלוני לויתי ממך מנה, כל המוציאו עליו^ה הרי זה גובה, אבל אם אין עליו עדים אלא שזה בכתב ידו, מתוך שנאמן לומר^ז פרעתי נאמן לומר לא לויתי ממך אלא מאחר,

לדחותם. זו דעת המחבר. אבל הש"ך הסיק כהטור דהדין עם בעל השובר, אבל העיקר כהמחבר, כך גם הסכים בבאורים. ומי שבידו שטר משולש נשבע ונוטל, ואותו שאין לו שטר משולש נשבע לו הלוה ומפסיד ע"י השובר שאינו משולש. ועיין בפעמוני זהב שהעלה דאין אחד יכול לכוף חבירו לכתוב לו הרשאה ע"מ שיגבו ממנו.

ד. גיטין י"ח ע"ב. וע' ב"י שלרש"י כותבין כן אפי' לכתחילה ולהרמב"ם כתב הב"י בדרך אפשר דכותבין, אך מלשון השו"ע נראה דרק אם נכתב כן.

ה. כתב בשלה"ג דמ"מ בעינן שהעדי מסירה ידעו היום שנתגרשה בו, ותמה עליו הב"ש דמ"מ איך נדע לענין פירות נ"מ ולחפות, ואפשר דע"י עדי חתימה שחתמו בו אפשר לברר וע"כ כשר, או שהעדי מסירה יתנו לב יותר כשיראו שבגט אין זמן.

ו. מעובדא דבי דינא דרב הונא בתרא קע"ב ע"ב, וכתב הב"ח דה"ה בטוען מפלוני קניתיו שלוית ממנו ג"כ, גובה בו המוציאו עליו אפי' בלי הרשאה.

ז. אבל להד"ם לא יכול לטעון. ובטענת פרעתי נאמן על כת"י בלא נאמנות, אבל בסי' ס"ט סעיף ב' הביא ב' דעות בזה והעיקר דנאמן לטעון פרעתי על כת"י, אבל לשתוק ולא לטעון דבר או לומר למזכרת נתתי לך כת"י אינו נאמן, כ"כ הש"ך ס"ק ד'.
ואם יטען ממני נפל צ"ע אם נאמן במיגו דנפל מאחר, ואתה מצאתה אותו. נתיבות ס"ק

וממנו נפל.

* ב. פסק דין ^ה שכתבו בו פלוני נתחייב לכנגדו, חייב לשלם למי שמוציאו עליו, וכך שטר שכתוב בו פלוני חייב לפלוני או לכל מי שמוציאו, או מה שנוהגים לכתוב למוסר כתב זה, חייב לשלם לכל מי שמוציאו. והוא שבא ^ט כמיופה כח של אותו פלוני, אא"כ כתוב בו בפירוש בין שבא מחמתו או שלא מחמתו.

ח"מ סימן סא סעיף י

י. שטר שכתוב בלשון זה: ביאור מה שהודה בפנינו ראובן שיש עליו מממון עזובן יעקב כך וכך, אין לו דין שטר לגבות ממשעבדי כי אין בו קנין אלא הודאה בעלמא הוא. ומוכיח הלשון שלא כיונו בכתיבה זו אלא לזכרון דברים ולא לשם שטר, שכתבו: ביאור מה שהודה בפנינו, ולא כתבו: העדנו על עצמו, כמו שרגילים לכתוב בשטרות, ולא: הודה בפנינו, כמו שכותבים בשטרי הודאות. שטר שלא נכתב בו (שם המלוה), אלא שיעבד עצמו הלואה לכל מי שמוציא עליו שטר זה שיגבה ממנו, כל המוציאו יגבה בו, אעפ"י שידוע שהוא לא הלואה זה הממון, והוא שיהיה נולד בשעת כתיבת השטר (ועיין לעיל סימן נ').

עין משפט ג.

ח"מ סימן מט סעיף ז

עיין לעיל דף קעב. עין משפט ז

ג'.

ה. היינו למ"ד דא"נ לומר פרעתי נגד פסק דין, כמבואר בסי' ל"ט, דאל"כ נאמן במיגו דפרעתי, ש"ך ס"ק ה'.

ט. ואם כתב בשטר שמשעבד עצמו נגד המוציא שטר חוב זה עליו, אפי' שידוע לנו שלא היה חייב לו מעולם, מ"מ חייב לשלם לו שהרי נשתעבד נגדו, ואדם יכול לחייב עצמו וכמו שנתבאר בסי' מ', ועיין בסי' ס"א סעיף י'. ובלבד שנולד המוציא כתב זה בשעת כתיבת השטר. אולם במוסר כתב זה א"צ שהוא בא כמיופה כח.